Bwrdd Trafnidiaeth Cymru

Cofnodion cyfarfod 16 Hydref 2025

Cynhaliwyd yn swyddfeydd Cyngor Sir Caerfyrddin ac ar Teams

Aelodau:	
Vernon Everitt	Aelod Anweithredol a Chadeirydd
Alun Bowen	Aelod anweithredol
Louise Cheeseman	Aelod anweithredol
Heather Clash	Prif Swyddog Cyllid, Llywodraethu a Gwasanaethau Corfforaethol
Rhian Langham	Aelod anweithredol
Vinay Parmar	Aelod anweithredol
James Price	Prif Swyddog Gweithredol
Peter Strachan	Aelod anweithredol
Hefyd yn bresennol:	Aelod anweithredol
Sam Hadley	Cyfarwyddwr Polisi
Peter McDonald	Arsylwr (Llywodraeth Cymru)
Jeremy Morgan	Ysgrifennydd y Bwrdd a Phennaeth Llywodraethu Corfforaethol
Alexia Course	Prif Swyddog Masnachol (Eitem 4)
Marie Daly	Prif Swyddog Gweithrediadau (Eitem 4)
Alan McCarthy	Arsylwr undebau llafur (Eitemau 1-3)
Darren Price	Arweinydd, Cyngor Sir Caerfyrddin (Eitem 8)
Daniel John	Pennaeth Seilwaith Amgylcheddol, Cyngor Sir Caerfyrddin (Eitem 8)
Simon Charles	Rheolwr Strategol Gwasanaethau Trafnidiaeth Integredig, Cyngor Sir Caerfyrddin (Eitem 8)

Rhan A – Eitemau sefydlog

1a. Gair o groeso gan y Cadeirydd ac ymddiheuriadau am absenoldeb

Croesawyd pawb i'r cyfarfod gan y Cadeirydd.

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan Ian Lucas ac Andrew Morgan.

1b. Hysbysiad ynghylch Cworwm

Gan fod cworwm, croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod a datganodd fod y cyfarfod yn agored.

1c. Datgan Buddiant

Dim.

1d. Cofnodion a chamau gweithredu o'r cyfarfod blaenorol

Derbyniwyd cofnodion cyfarfod Bwrdd TrC a gynhaliwyd ar 18 Medi 2025 fel cofnod gwir a chywir. Nodwyd y log camau gweithredu.

1e. Sylw i Ddiogelwch a Rhwydwaith T
Rhannodd Aelod o'r Bwrdd brofiad diweddar iawn o gael ei adael ar wasanaeth heb fod yn un TrC am fwy na dwy awr i'r gogledd o Birmingham. Roedd y trên yn llawn teithwyr, ac ni chynigiwyd dŵr o gwbl. Cytunodd y Bwrdd fod angen delio â'r mater hwn ar draws y diwydiant a bod angen edrych yn ofalus ar ganfyddiadau ac argymhellion adroddiad Transport Focus ar 'Wella profiad teithwyr pan fydd trenau'n methu symud' drwy lens TrC.

2. Perfformiad diogelwch
Nododd y Bwrdd gynnwys yr adroddiad ar berfformiad diogelwch. Cafodd y Bwrdd y wybodaeth ddiweddaraf am y canlynol:

- Cynnydd gydag adolygiad allanol Pasio Signalau Stop (SPaD). Croesawodd y Bwrdd y newyddion fod gostyngiad yn nifer yr achosion o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.
- Ymgyrch 'Defnyddiwch eich pen cyn eich traed' ynghylch ymddygiad ar drenau.
- Trafodaeth yng nghyfarfod diweddar yr is-bwyllgor Profiad a Thwf Cwsmeriaid ar drais yn erbyn menywod a merched. Trafododd y Bwrdd yr angen am arloesi a mynd ati'n barhaus i ddatblygu dull strategol a chynllun gweithredu. Rhybuddiodd y Bwrdd yn erbyn codi llais heb sail a'r angen i hyrwyddo'r rhwydweithiau rheilffyrdd a bysiau fel mannau saff a diogel.
- Risgiau sy'n gysylltiedig â chroesfannau rheilffordd. Gofynnodd y Bwrdd am ganolbwyntio ar safleoedd heb eu diogelu lle gallai gwrthdrawiad ddigwydd ar y rhwydwaith, ac adrodd i'r Bwrdd Rheilffyrdd [**Lorenzo Visentin i weithredu**].
- Bydd angen profi metrigau diogelwch bysiau drwy set o rifau y gellir eu treialu drwy wasanaethau presennol a'u cyflwyno i fasnachfreinio, gan ystyried data a ddefnyddir gan weithredwyr eraill i wella atebolrwydd. Anogodd y Bwrdd y weithrediaeth i annog cydweithwyr sy'n meddu ar wybodaeth am ddata i ddod o hyd i'r atebion hefyd a'u profi gyda chydweithwyr a theithwyr.
- Mae problemau'n parhau mewn cysylltiad â Pullman ac offer a chodi.

3. Adroddiad y Prif Swyddog Gweithredol
Cafodd y Bwrdd drosolwg o Adroddiad y Prif Swyddog Gweithredol:

- Mae gweithgareddau diwygio rheilffyrdd yn parhau, gyda'r angen i gyflymu'r cynnydd ymhellach i sicrhau bod TrC a Llywodraeth Cymru yn cael y budd mwyaf posibl. Trafododd y Bwrdd yr angen i ddod ynghyd â swyddogaethau datganoledig eraill a mynd â phroblemau at y rheini sy'n drafftio'r ddeddfwriaeth, a datblygu strategaeth ar gyfer ymgysylltu'n well â Network Rail [**James Price i weithredu**].
- Gweithgareddau a gynhaliwyd i lywio drwy dymor heriol yr hydref.
- Perfformiad gweithredol y rheilffyrdd. Trafododd y Bwrdd y sylw diweddar yn y cyfryngau ynghylch canslo trenau yng Nghymru a chafodd wybod mai nifer fach o ddigwyddiadau mawr eu heffaith oedd wedi arwain at y tarfu mwyaf diweddar. Nododd y Bwrdd nad oedd unrhyw drenau wedi cael eu canslo yn ystod y ddwy flynedd a hanner ddiwethaf oherwydd prinder criwiau trenau ond ei fod eisiau i TrC fod mewn sefyllfa i gyfleu'n glir y rhesymau dros ganslo [**Lewis Brencher i weithredu**] ac i ddysgu gwersi yn barod ar gyfer masnachfreinio bysiau [**Lee Robinson i weithredu**].
- Mae incwm rheilffyrdd yn parhau i amrywio o fis i fis. Mae Llywodraeth Cymru yn cael y wybodaeth ddiweddaraf ac er bod y cynnydd o'i gymharu â gweddill y diwydiant yn dda, mae cyflawni'r targed ymestyn yn dipyn o her.

- Mae bysiau'n parhau i gael eu prif ffrydio'n fwy bob wythnos, gyda chynnydd yn cael ei adrodd ar y model gweithredu, elw a cholled, a phenderfyniadau polisi. [redacted].
- Mae Rheolwr Gyfarwyddwr dros dro wedi cael ei benodi i Pullman, gydag amrywiol reolaethau cost ar waith, ond mae incwm yn dal yn is na'r targed, a bydd cynllun ariannol yn cael ei ddatblygu. Cynhaliwyd sesiwn i'r holl staff yn ddiweddar gydag ymgysylltiad da.
- Nododd y Bwrdd yr adroddiad ariannol gan gynnwys yr alldro a'r sefyllfa gyllido ar gyfer 2025/26.

4. Sesiwn strategol – cerbydau.

Trafododd y Bwrdd strategaeth cerbydau TrC gyda phwyslais ar gadernid y fflyd yng nghyd-destun amserlen sy'n newid i alluogi twf a lleihau cymhorthdal y llywodraeth. Nododd y Bwrdd fod yr amserlen a'r gofynion cysylltiedig o ran fflyd dros y tair blynedd nesaf yn ddigon i ddarparu'r gwasanaeth a hysbysebwyd, ond bod elfen o risg wrth gyflwyno fflyd newydd. Er bod angen gwydnwch a chynlluniau wrth gefn, mae angen sicrhau cydbwysedd, a bydd unrhyw gynllun wrth gefn yn dod ar gost, sy'n annhebygol o dalu amdano'i hun.

Cymeradwyodd y Bwrdd y canlynol yn amodol ar ddatrys y proffil cyllido yn fewnol a gyda Llywodraeth Cymru:

- Bydd 20 o Unedau Class 153 yn cael eu rhoi ar waith (17 ar brydles drwy Porterbrook a thair sy'n eiddo i TrC) cyn gynted â phosibl er mwyn lliniaru risgiau rhwng heddiw a mis Mai 2027.
- [redacted]
- Bwrw ymlaen â'r holl welliannau dibynadwyedd sydd eu hangen ar gyfer fflyd MKIV, gan gynnwys:
  - Bwrw ymlaen â'r gofynion staffio/technegol/sifftiau nos ar gyfer gwydnwch/dibynadwyedd o ddydd i ddydd [**Marie Daly i weithredu**].
  - [redacted].
  - Rhoi gwybod i gwsmeriaid ymlaen llaw pan fydd y gwasanaeth wedi cael ei ganslo neu pan fydd rhywbeth yn effeithio arno [**Alexia Course i weithredu**].
- [redacted]. Nododd y Bwrdd y problemau posibl o ran capasiti ar ddechrau'r 2030au a materion penodol yn ymwneud â gofynion ar gyfer camau olaf Crossrail. Cytunwyd i ddrafftio llythyr i awdurdodau lleol ym Mhrifddinas-Ranbarth Caerdydd yn nodi'r manteision rhanbarthol ac i drafod strategaeth cerbydau.
- Proffil cyllido tymor canolig ar gyfer y strategaeth cerbydau gyfan [**Alexia Course i weithredu**].

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Wrth i TrC symud i redeg system trafnidiaeth gyhoeddus aml-ddull, roedd y Bwrdd yn cydnabod bod angen strategaeth gyllido tymor canolig, sy'n gofyn am drafodaeth gyda Llywodraeth Cymru ar yr effaith ariannol a'r cyfaddawdu posibl. Pwysleisiodd y Bwrdd, os nad yw'r strategaeth cerbydau'n fforddiadwy, fod angen deall y canlyniadau a'r mesurau lliniaru posibl.

5. Bysiau

Nododd y Bwrdd y wybodaeth ddiweddaraf am y cynnydd yn erbyn y cam gweithredu o'r drafodaeth ar fasnachfreinio bysiau ym mis Medi.

6. Troseddau Economaidd a Thryloywder

Ymunodd rhai o gyfarwyddwyr statudol is-gwmnïau TrC ac aelodau o'r Tîm Arwain Gweithredol â'r Bwrdd i gael hyfforddiant a chyflwyniad ar Ddeddf Troseddu Economaidd a Thryloywder Corfforaethol 2023, gyda phwyslais penodol ar newidiadau i sefydlu atebolrwydd troseddol corfforaethol a'r drosedd newydd "methiant i atal twyll". Nododd a thrafododd y Bwrdd gynnwys y cyflwyniad a phwysleisiodd ei ymrwymiad i atal twyll ar draws TrC drwy'r Strategaeth Atal Twyll a'r ymarferion parhaus i asesu'r risg o dwyll.

7. Llywodraethu

7a. Cafodd y Bwrdd y wybodaeth ddiweddaraf am y Bwrdd Llywio diweddar a oedd yn cynnwys trafodaethau ar y gyllideb, adroddiad y Prif Swyddog Gweithredol ar ddiwygio'r rheilffyrdd, cyllid a Llinellau Craidd y Cymoedd.

7b. Roedd y Bwrdd Rheilffyrdd diweddar yn canolbwyntio ar berfformiad; dod â threnau Class 398 i'r gwasanaeth; diweddariad masnachol; cyllid; dod â threnau 197 i'r gwasanaeth; a gwybodaeth fanwl am y sefyllfa o ran bysiau. Trafododd y Bwrdd y potensial ar gyfer newid enw Rheilffyrdd TrC Cyf [**Jeremy Morgan i weithredu**].

7c. Roedd cyfarfod diweddar y Pwyllgor Taliadau wedi adolygu cylch gorchwyl y pwyllgor, a'r cyd-destun gwobrwyo.

7d. Roedd y Pwyllgor Pobl yn canolbwyntio ar gynllunio olyniaeth a hyfforddiant gorfodol.

7e. Roedd y Pwyllgor Profiad a Thwf Cwsmeriaid diweddar wedi ystyried data a gwybodaeth am gwsmeriaid, diweddariad ar strategaeth farchnata, trais yn erbyn menywod a merched a phrofiad cwsmeriaid o fysiau.

8. Sesiwn y Cyd-bwyllgorau Corfforedig

Ymunodd Darren Price, Simon Charles a Daniel John (Cyngor Sir Caerfyrddin i gyd) â'r cyfarfod.

Croesawodd y Bwrdd yr Arweinydd a swyddogion o Gyngor Sir Caerfyrddin, a amlinellodd rai o’r materion yn ymwneud â thrafnidiaeth gyhoeddus sy’n gyffredin i’r ardal leol. Roedd y drafodaeth yn ymdrin â nifer o ardaloedd lleol a rhanbarthol gan gynnwys y rhaniad trefol / gwledig lle mae rhai rhannau o’r gymuned yn teimlo eu bod yn cael eu gadael ar ôl o ran darpariaeth, a’r her ar bob lefel o lywodraeth fod pobl yn dymuno byw yng nghefn gwlad, sy'n golygu mai teithio mewn car fydd y flaenoriaeth.

Cafodd y Bwrdd wybod fod y trafodaethau hyd yma wedi canolbwyntio’n bennaf ar reilffyrdd, Metro De-orllewin Cymru a’r anghenion penodol o ran gwella cysylltiadau rhwng y dwyrain a’r gorllewin. Cynhaliwyd trafodaethau hefyd ar fanteision a diffygion teithio sy’n ymateb i’r galw, yr angen am fodelu i gofnodi budd gwerth cymdeithasol ac economaidd buddsoddiadau trafnidiaeth, a’r angen am gyllid tymor hir sy’n allweddol i’r cyhoedd gael hyder a sicrwydd o ran gwasanaethau. Cytunwyd i gwrdd â Chyngor Sir Caerfyrddin i edrych ar yr hyn y gellir ei wneud i wella gwasanaethau bysiau wrth symud tuag at fasnachfreinio bysiau yn 2027.

Diolchodd y Cadeirydd i bawb a oedd yn bresennol am eu cyfraniadau, a daeth y cyfarfod i ben.